

LISÄSELVITYS KOSKIEN EI-LAKISÄÄTEISTEN VARHAISKASVATUKSEN PSYKOLOGIEN JA KURAATTORIEN TOIMIEN LAKKAUTTAMISTA

valmistelijat: varhaiskasvatusjohtaja Anu Vesiluoma, ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikkö Camilla Hildén-Pinola, kasvun ja oppimisen tuen erityisasiantuntija Stina Simonsson-Raijas sekä varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija Vesa Joronen

Taustaa

Kokouksessaan 30.3.2026 § 78 kunnanhallitus palautti varhaiskasvatuksen laatiman selvityksen koskien varhaiskasvatuksen ei-lakisääteisten psykologien ja kuraattoreiden toimien lakkauttamista uudelleen valmisteltavaksi. Kunnanhallitus on palauttaessaan selvityksen uudelleen valmisteluun todennut, että selvityksen nykyinen sisältö ei kaikilta osin mahdollista luotettavaa ja tasapainoista arviointia päätöksenteon tueksi. Aineistossa esitettyjen tietojen lähteitä ja oletuksia ei ole riittävästi avattu tai perusteltu siten, että niiden paikkansapitävyyttä ja merkittävyyttä voitaisiin asianmukaisesti arvioida. Palautuksen aikana selvityksen sisältö tarkastetaan. Sen lisäksi päätöksenteon tueksi tuotetaan vertailu siitä, miten tuki on järjestetty suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa, mitkä ovat eri järjestämistapojen vahvuudet ja heikkoudet sekä niiden kustannukset nyt. Selvityksessä tarkastellaan tulevaisuuden järjestämisvaihtot niin, että palvelujen yhdenvertaisuus toteutuu.

Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta on käsitellyt ja saanut selvityksen tiedokseen 3.3.2026 § 11.

Aiemmin laaditun selvityksen liitteenä ollut vaikutusten ennakoarviointi on laadittu varhaiskasvatuksen johtotiimin toimesta. Sen valmistelussa olivat mukana sekä suomenkielisen varhaiskasvatuksen palvelupäälliköt että ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikkö, kasvun ja oppimisen tuen erityisasiantuntija, varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija ja varhaiskasvatusjohtaja. Valmistelussa hyödynnettiin varhaiskasvatuksen henkilöstön ja asiakasperheiden antamaa palautetta psykologi- ja kuraattori-palveluista.

Tämä lisäselvitys täydentää aiemmin laadittua selvitystä tuottamalla lisätietoja tuen järjestämisestä, eri järjestämistapojen vahvuuksista ja heikkouksista sekä niiden kustannuksista nyt. Tässä selvityksessä tarkastellaan tulevaisuuden järjestämisvaihtoja niin, että palvelujen yhdenvertaisuus toteutuu. Selvityksessä esitetään myös tietoa ja laskelma psykologien ja kuraattorien tiimien ohjauksen vaihtoehtona hankittavasta työnohjauspalvelusta ja sen kustannuksista.

Tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Kunnan veloitteesta tuen järjestämiseen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa säädetään varhaiskasvatus- ja perusopetuslaissa sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa että esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022 ja 2026) perusteella varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea siten kuin varhaiskasvatuslaissa on säädetty. Varhaiskasvatuksen järjestäjä on velvollinen antamaan lapselle hänen tarvitsemaansa

Postiosoite

Kirkkonummen kunta
PL 20
02401 Kirkkonummi

Käyntiosoite

Kunnantalo
Ervastintie 2
02400 Kirkkonummi

Puhelin

09 29671

Sähköposti

kirjaamo@kirkkonummi.fi

www.kirkkonummi.fi

tukea päiväkodissa tai perhepäivähoidossa. Lapsen tuen tarve arvioidaan ja tukea järjestetään viivytyksettä. Tuki varhaiskasvatuksessa järjestetään yleisenä, tehostettuna ja erityisenä tukena inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus saada tukea omassa lapsiryhmässään erilaisin joustavin järjestelyin. Mikäli lapsen tuen tarpeet sitä edellyttävät, lapsella on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen pienryhmässä tai erityisryhmässä.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) perusteella lapsella, jolla on vaikeuksia osallistua esiopetuksessa annettavaan opetukseen, on oikeus saada ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja lapsikohtaisia tukitoimia oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tueksi. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja lapsikohtaiset tukitoimet järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Esiopetuksen järjestäjän on varmistettava oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt esiopetuksessa sekä järjestettävä ryhmäkohtaisia tukimuotoja osana perustoimintaa. Lapsikohtaiset tukitoimet suunnitellaan, järjestetään ja päätetään lapsen edun mukaisesti viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestäjä päättää tuen järjestämisen käytännöistä, toteuttamisesta, toimintatavoista ja arvioinnista päiväkodissa, perhepäivähoidossa ja esiopetuksessa. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestäjän tulee seurata ja arvioida annettavan tuen vaikuttavuutta ja riittävyyttä.

Tuen järjestäminen Kirkkonummen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa suomen- ja ruotsinkielisissä palveluissa

Kirkkonummella inklusiivinen varhaiskasvatus ja esiopetus nähdään sekä arvopohjana ja ideologiana että pedagogisena toimintana, jossa inklusio nähdään kaikkien varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kehityksen ja oppimisen ja sen edellytysten vahvistamisena. Käytännön pedagogiikan tasolla keskeistä on myös inklusion prosessiluonne: inklusio ei ole käyttöön otettava toimenpide tai toimintamalli vaan jatkumo, jolla tähdätään yhä vahvemmin kaikkien mukana olevien osallisuuden kokemukseen. Inklusiivinen toimintakulttuuri edellyttää sekä erilaisten toimintamallien että rakenteiden tietoista kehittämistä, jotta osallisuuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet tulisivat toteutetuksi.

Lakiin perustuva tuki järjestetään lähtökohtaisesti samalla tavoin Kirkkonummen suomen- ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa. Kirkkonummen kunnan varhaiskasvatuksessa jokainen lapsi saa varhaiskasvatustilain 15 a § ([16.12.2021/1183](#)) tarkoittamaa tukea kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tueksi. Jokainen lapsi saa hänen tuen tarpeensa sitä edellyttäessä varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa konsultaatiota ja opetusta, sekä varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkitsemis- ja avustamispalveluja ja apuvälineitä (Varhaiskasvatustilain 15 c § ([16.12.2021/1183](#))).

Kirkkonummen varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu lapsen tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden ja niiden toteuttamisen arviointiin tarpeen mukaan Varhaiskasvatustilain 15 d § ([16.12.2021/1183](#)) edellyttämällä tavalla. Saman lainkohdan mukaan lapsen tuen tarpeen arviointiin voivat osallistua lapsen kehitystä ja oppimista tukevat muut viranomaiset, asiantuntijat ja muut tarvittavat tahot. Jos tuen tarpeen arviointi edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten asiantuntemusta, on näiden osallistuttava arvioinnin tekemiseen varhaiskasvatuksen järjestäjän pyynnöstä.

Tukea järjestetään Kirkkonummen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lain edellyttämällä tavalla tarvetta vastaavasti. Tarkasteluvuosina 2024 ja 2025 noin 10 prosentilla varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevalla lapsella on ollut tuen hallintopäätös. Tämä tarkoitti v. 2025 suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa 183 hallintopäätöstä ja ruotsinkielisessä 39 päätöstä. Alla olevaan taulukkoon on koottu tuen hallintopäätösten määrä vuosina 2024 ja 2025.

Postiosoite
Kirkkonummen kunta
PL 20
02401 Kirkkonummi

Käyntiosoite
Kunnantalo
Ervastintie 2
02400 Kirkkonummi

Puhelin
09 29671

Sähköposti
kirjaamo@kirkkonummi.fi

www.kirkkonummi.fi

2024	suomi	% osuus	ruotsi	% osuus	2025	suomi	% osuus	ruotsi	% osuus
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	1319		292		Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	1271		283	
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	514		85		Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	509		83	
Lapsia yhteensä varhaiskasvatuksessa	1833		377		Lapsia yhteensä varhaiskasvatuksessa	1780		366	
Yleisen tuen tukipalvelut	7		0		Yleisen tuen tukipalvelut	6		0	
Tehostettu tuki	116		26		Tehostettu tuki	140		25	
Eriyinen tuki	67		7		Eriyinen tuki	33		14	
Päätökset yhteensä	190	10 %	33	9 %	Päätökset yhteensä	183	10 %	39	11 %
Päätökset kunnallinen	169	13 %	32	11 %	Päätökset kunnallinen	161	13 %	37	13 %
Päätökset yksityinen	21	4 %	1	1 %	Päätökset yksityinen	22	4 %	2	2 %

Lasten kasvun ja oppimisen tuen henkilöstöresurssit

Lakiin perustuva lasten kasvun ja oppimisen tuki resursoidaan ja toteutetaan moniammatillisena kokonaisuutena. Varhaiskasvatustalaki (13.7.2018/ 25§) määrittelee, että kunnan käytettävissä on oltava varhaiskasvatuksessa esiintyvää tarvetta vastaavasti varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluja. Lisäksi varhaiskasvatuksessa voi olla lasten tarpeet ja varhaiskasvatuksen tavoitteet huomioiden myös muuta henkilöstöä.

Lasten kasvun ja oppimisen tuen henkilöstöresurssi kohdennetaan päiväkodeihin vuosittain lasten tarpeita vastaavasti. Tuen järjestämisen ryhmä (TJR) arvioi säännöllisesti kuukausittain vuoden aikana päiväkodeissa tarvittavaa lisäresurssitarvetta tukihakemuksiin perustuen. Tuen järjestämisen ryhmän jäsenet ovat kasvun ja oppimisen tuen erityisasiantuntija, ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikkö, varhaiskasvatuksen psykologi ja suomen- sekä ruotsinkieliset varhaiskasvatuksen erityisopettajat (2 kpl) sekä varhaiskasvatuksen palvelupäälliköt. Päiväkodeille osoitettavista lisäresursseista päättävät suomenkielisen varhaiskasvatuksen osalta kasvun ja oppimisen tuen erityisasiantuntija ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen osalta ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikkö.

Kunnassa työskentelee varhaiskasvatuksen erityisopettajia, ryhmäavustajia, kieli- ja kulttuuriopettajia, taidepedagogeja, varhaiskasvatuksen psykologeja ja varhaiskasvatuksen kuraattoreita. Alla olevaan taulukkoon on koottu ammattinimikkeittäin vakanssit ja niiden täyttäminen.

Ammattinimike	Täytettyjen vakanssien kokonaismäärä/ suomi	Täytettyjen vakanssien kokonaismäärä /ruotsi

Postiosoite
Kirkkonummen kunta
PL 20
02401 Kirkkonummi

Käyntiosoite
Kunnantalo
Ervastintie 2
02400 Kirkkonummi

Puhelin
09 29671

Sähköposti
kirjaamo@kirkkonummi.fi

www.kirkkonummi.fi

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja, laaja-alainen	10/13 **	3/3
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja, ryhmässä toimiva (lasketaan suhdelukuun)	3/3	0/1 *
Kieli- ja kulttuuriopettajat	4/4	0/1 ****
Ryhmäavustajat	25/25	5/6
Taidepedagogit	4/4	1/1
Varhaiskasvatuksen psykologit	2/2 ***	ei vakanssia
Varhaiskasvatuksen kuraattorit	3/3 ***	ei vakanssia

*ruotsinkielistä ryhmässä toimivaa varhaiskasvatuksen erityisopettajaa ei ole ollut tarpeen rekrytoida ts. tehostetun tuen ryhmän perustamiseen ei ole ollut tarvetta. Lasten tarvitsema tuki on järjestetty inklusiivisesti normaali lapsiryhmärakenteissa laaja-alaisen erityisopettajan ja ryhmäavustajan tuella. Tarvittaessa lapsiryhmiin on jätetty "tyhjiä paikkoja" osana tukitoimia (enemmän henkilöstöresurssia/ lapsi)

**suomenkielisiä, laaja-alaisia erityisopettajien tehtävistä kolme on jätetty täyttämättä kustannustehokkuuden kasvattamiseksi

***ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen kuraattori- ja psykologipalvelut on tuotettu konsultatiivisena henkilöstölle ja huoltajille suomen kielellä

**** ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa kieli- ja kulttuuriopettajan resurssia voidaan hyödyntää myös kaksikielisten (ruotsi/suomi) perheiden lasten ruotsin kielen osaamisen vahvistamiseen

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Varhaiskasvatuslaki (13.7.2018/ 25§) määrittelee, että kunnan käytettävissä on oltava varhaiskasvatuksessa esiintyvää tarvetta vastaavasti varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluja. Kansallisen suosituksen mukaisesti 100 lasta kohden tulee olla varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Alla olevaan taulukkoon on kuvattu 31.12.2025 mukainen tilanne.

Ammattinimike	suomi	ruotsi
varhaiskasvatuksen erityisopettaja, laaja-alainen	10 virkaa	3 virkaa
Lapsimäärä	1271	283
Lapsia/erityisopettaja	127	94

Lasten kasvun ja oppimisen tuen muu henkilöstö

Varhaiskasvatustalain 25 § perusteella varhaiskasvatuksessa voi olla lasten tarpeet ja varhaiskasvatuksen tavoitteet huomioiden myös muuta henkilöstöä. Alla olevaan taulukkoon on kuvattu 31.12.2025 mukainen tilanne.

Ammattinimike	Vakanssien määrä yhteensä	Vakanssien määrä suomi	Vakanssien määrä ruotsi
varhaiskasvatuksen opettaja, kieli- ja kulttuuriryhmät	5	4 (80 %)	1 (20 %)
ryhmäavustaja	31	25 (80,65 %)	6 (19,35 %)
taidepedagogit	5	4 (80 %)	1 (20 %)
psykologi	2	2 (100 %)	0
kuraattori	3	3 (100 %)	0

* kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli 31.12.2025 yhteensä 1554 lasta, joista suomenkielisissä palveluissa 1271 lasta (81,8 %) ja ruotsinkielisissä palveluissa 283 lasta (18,2 %).

* monikulttuurisia lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli 31.12.2025 yhteensä 443 lasta, joista suomenkielisissä palveluissa 420 lasta (94,8 %) ja ruotsinkielisissä palveluissa 23 lasta (5,2 %).

Varhaiskasvatuksen opettaja, kieli- ja kulttuuriryhmät

Varhaiskasvatuksen opettajan (kieli- ja kulttuuri) tehtävänä on kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten kasvun, oppimisen ja osallistumisen tukeminen sekä henkilöstön ohjaus ja neuvonta tarvittavien menetelmien käyttämisessä.

Varhaiskasvatuksen opettaja (kieli- ja kulttuuri) tuo kieli- ja kulttuuritietoisuuden näkökulman inklusiivisesti toteutettuun varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitteluun, toteutukseen, arviointiin ja kehittämiseen (Varhaiskasvatustalain 3 §). Työtapoina ovat mallittaminen, samanaikaisopettajuus ja pienryhmien toteuttaminen yhdessä henkilöstön kanssa sekä henkilöstön ohjaus.

Varhaiskasvatuksen opettajan (kieli- ja kulttuuri) resurssi kohdennetaan tuen järjestämisen kautta erikseen määriteltyihin toimipaikkoihin, joissa yhdessä päiväkodin johtajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa määriteltyihin lapsiryhmiin ja esimerkiksi esiopetuksen opetuskielen lakisääteeseen tukiopetukseen. Toiminnan suunnittelu tapahtuu yhdessä lapsiryhmän henkilöstön kanssa sekä tarvittaessa toimipaikan pedagogisessa tiimissä.

Ryhmäavustaja

Ryhmäavustaja mahdollistaa kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevien lasten osallistumisen inklusiivisesti toteutettuun ryhmän varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Jos päiväkodissa on yksi tai useampi vammaisen tai varhaiskasvatustalain 15 a §:n tehostetun tai erityisen tuen tarpeessa oleva lapsi, on tämä otettava huomioon lasten taikka varhaiskasvatuksen opettajien, sosionomien ja lastenhoitajien lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole tällaista lasta varten avustajaa (Varhaiskasvatustalain 35 §)

Taidepedagogit

Taidepedagogit ovat toimineet osana kasvun ja oppimisen tukea Kirkkonummella 10 vuoden ajan, vuodesta 2016 alkaen. Kaksivuotisen kokeilun jälkeen kunnanhallitus vakinaisti suomenkieliset taidepedagogit siten, että viisi ryhmäavustajan vakanssia muutettiin neljäksi taidepedagogin vakanssiksi v. 2018. Ruotsinkielinen taidepedagogin vakanssin kunnanhallitus perusti v. 2019 osana talousarviota.

Postiosoite
Kirkkonummen kunta
PL 20
02401 Kirkkonummi

Käyntiosoite
Kunnantalo
Ervastintie 2
02400 Kirkkonummi

Puhelin
09 29671

Sähköposti
kirjaamo@kirkkonummi.fi

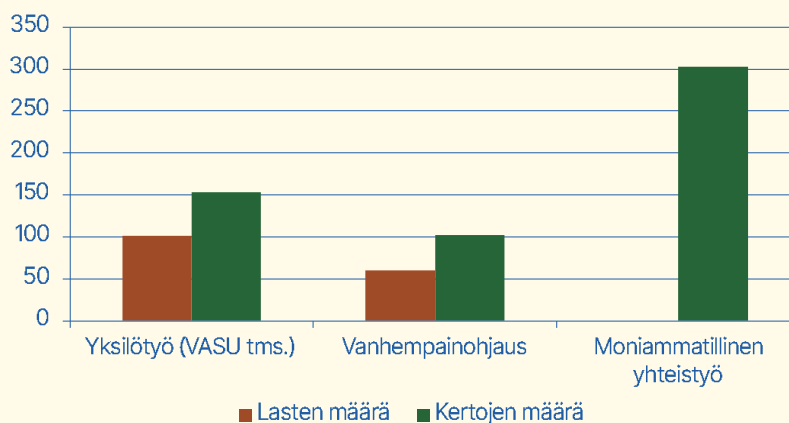
www.kirkkonummi.fi

Taidepedagogit ovat vakiintunut osa tukirakennetta sekä suomen- että ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa lasten oppimisedellytyksiä, tunteilmaisua, itsesäätelyä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa.

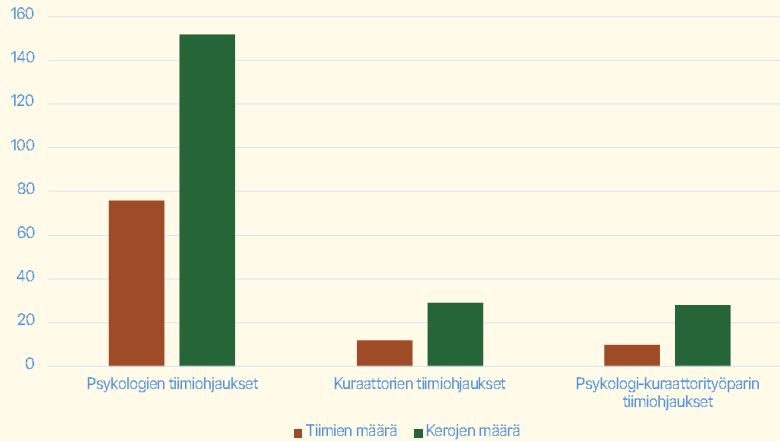
Varhaiskasvatuksen psykologit ja kuraattorit

Varhaiskasvatuksen psykologit ja kuraattorit ovat osa tuen järjestämistä siten, että tarjoavat ennakkoivaa, kehityksellistä ja yhteisöllistä tukea. He jakavat tietoa lapsen psykologisesta kehityksestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista ja he tukevat lasten kehitystä ohjaamalla huoltajia ja konsultoimalla henkilöstöä. Kuraattorit taas tarjoavat matalan kynnyksen tukea ja vahvistavat lasten turvallisuutta ja ryhmäilmiöiden tunnistamista (esim. kiusaamisen ehkäisy) edistään lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista pedagogisesta näkökulmasta. Tuki kohdentuu henkilöstölle inklusiivisen työotteen kautta lapsen tukemiseen hänen omassa lähiympäristössään. Lapsikohtaista tukea psykologit tai kuraattorit eivät anna, mutta psykologit voivat varhaiskasvatuslain 15 d § (16.12.2021/1183) tarkoittamalla tavalla osallistua lapsen tuen tarpeen arviointiin yhdessä henkilöstön ja huoltajien kanssa.

Varhaiskasvatuksen psykologien ja kuraattoreiden lapsiin (lapsen asiassa, ei lapsen kanssa) sekä vanhempiin kohdistuva työ (koko vuosi 2025)

Varhaiskasvatuksen psykologien ja kuraattorien henkilöstöön kohdistuva työ (koko vuosi 2025)

Johtamisresurssi ja monikielisyys toimipaikoittain

Alle olevassa taulukossa on esitetty varhaiskasvatuksen johtamiskokonaisuudet sekä lasten ja henkilöstön määrät tilanteessa 15.4.2026. Taulukkoon merkitty monikielisyysprosentti perustuu maaliskuun 2026 tilanteeseen.

Monikielisten lasten suuri määrä asettaa varhaiskasvatuksen henkilöstölle erityisiä osaamisvaatimuksia. Kielitietoinen työskentelyote sekä kielen oppimisen tukemiseen liittyvien pedagogisten menetelmien hallinta ovat keskeisiä, jotta lasten osallisuus ja oppiminen voidaan turvata. Monikielisyyden tukeminen edellyttää pedagogista erityisosaamista ja joissakin tilanteissa myös tulkkauspalveluiden käyttöä.

Taulukossa esitetty lasten määrä 15.4.2026 osoittaa, että suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtamiskokonaisuuksissa on keskimäärin 144 lasta yhtä johtajaa kohden. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa vastaava keskiarvo on 99 lasta johtajaa kohden. Päiväkodin johtajan vastuutehtävänä on johtaa kasvun ja oppimisen tuen toteutusta päiväkodissaan/päiväkodeissaan. Pienempi lasten määrä tarkoittaa johtajan työssä vähempää henkilöstön määrää, mikä mahdollistaa paremmin henkilöstön ohjauksen tuen toteuttamisessa ja laajemmin työssä.

Päiväkodin johtajien johtamiskokonaisuus 15.4.	Lasten määrä yhteensä	henkilöstömäärä yhteensä	Monikielisyys (15.3)
1. Koskentori – Vuorenmäki	178	43	23,2 % Koskentori 12,9 % Vuorenmäki

2. Veikkola	119	28	15,1 %
3. Kartanonranta - Laajakallio	164	35	17 % Kartanonranta 25 % Laajakallio
4. Masala – Liinaharja - Junailija	135	39	26 % Masala 30 % Liinaharja 54 % Junailija
5. Nissniku – Nissnikun esiopetus	119	26	31 %
6. Kolsari - Sepänkan- nas	148	35	26,9 % Kolsari 7,3 % Sepänkannas
7. Kantvik	104	24	37,8 %
8. Jokirinne	177	52	80,23 %
9. Neidonkallio- kieli- kylvyn täydentävä var- haiskasvatus - Ravals	151	23	13,48 % Neidonkallio 31,82 % Ravals 0 % Kielikylpy
10. Prästgårdsbacken – Lindal - Wigge	152	34	7,24 % Prästgårdsbacken 8,57 % Wigge 6,45 % Lindal
11. Hommas – Hom- mas förskola	95	25	5,26 % Hommas 7,14 % Hommas förskola
12. Sjökulla	48	11	10,42 %

Yksityisen varhaiskasvatuksen tuen hallintopäätösten valmistelun tekee suomenkielisen varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen yksi erityisopettaja tekee oman laaja-alaisen tehtävänsä lisäksi yksityisissä päiväkodeissa palvelusetelikertoimeen liittyviä arviointeja osallistuen lasten varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen, ja näiden pohjalta varhaiskasvatuksessa olevan lapsen tuen tason noston tai esiopetuksessa olevan lapsen lapsikohtaisen tukitoimien hallintopäätösvalmistelun. Hän työnsä kohdistuu sekä suomen- että ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen. Vuonna 2025 lapsikohtaisia tuen hallintopäätöksiä suomenkielisessä yksityisessä varhaiskasvatuksessa tehtiin 24 kappaletta (4 % lasten määrästä) ja ruotsinkielisiä 2 (2 %).

Kunnilla on erilaiset kasvun ja oppimisen tuen rakenteet

Kunnat järjestävät tuen rakenteet, asiantuntijaresurssit ja tehtäväjaot eri tavoin, minkä vuoksi esimerkiksi erityisopettajien lukumäärä ei ole kuntien välillä vertailukelpoinen mittari. Vertailu ei anna luotettavaa kuvaa tuen lainmukaisuudesta, tasosta tai laadusta, eikä sitä voida käyttää päätöksenteon perusteena. Varhaiskasvatuslaki velvoittaa kuntaa varmistamaan lapselle hänen tarpeidensa mukaisen tuen riippumatta siitä, toteutetaanko tuki varhaiskasvatuksen erityisopettajan, psykologin, kuraattorin tai muun asiantuntijan työpanoksella.

Monissa kunnissa varhaiskasvatuksen tukea toteutetaan laajalla asiantuntijakirjolla ja erilaisilla nimikkeillä. Varhaiskasvatuksen psykologipalveluja tarjoavat muun muassa Hyvinkää, Salo ja Lappeenranta,

ja varhaiskasvatuksen kuraattoripalveluja Loimaa, Kotka ja Lappeenranta. Lisäksi useissa kunnissa vastaavaa lapsi- ja perhelähtöistä tukityötä toteutetaan muilla nimikkeillä, kuten varhaiskasvatuksen perheohjaajina Keravalla, Tuusulassa, Kajaanissa ja Pirkkalassa.

Lapsi- ja perheohjaajat sekä kehittäjäsosionomit Vantaalla, kasvatusohjaajat Jyväskylässä ja varhaiskasvatuksen erityisohjaajat Kouvolassa ovat esimerkkejä tehtävistä, jotka osaltaan toteuttavat varhaiskasvatuksen lakisääteistä tuen kokonaisuutta. Tampereella toimii varhaiskasvatuksen erityis-sosionomeja, Turussa helppi-tiimi, johon kuuluu muun muassa toimintaterapeutti, Joensuussa varhaiskasvatuksen erityistyöntekijöitä (ns. jelppareita) sekä Loimaalla ja Kajaanissa neopsyohjaajia. Vantaalla puolestaan on kehitetty usean vuoden ajan psykologi–kuraattorityöparimallia osana varhaiskasvatuksen tukea.

Kokonaisuutena tarkasteltuna varhaiskasvatuksen tuen lainmukaisuus, saatavuus ja laatu määräytyvät ensisijaisesti siitä, miten kunta on järjestänyt tarpeenmukaisen tuen kokonaisuuden, ei yksittäisistä ammattiryhmistä tai yksittäisten henkilöstöryhmien lukumäärästä.

Selvitys varhaiskasvatuksen säästyneistä ulkoisista työnohjauskustannuksista vuoden 2025 osalta

Varhaiskasvatuksen henkilöstö kohtaa arjessaan paljon tilanteita, jotka kuormittavat kasvattajatiimejä ja edellyttävät vahvaa ammatillista tukea. Lasten tunteiden säätelyn haasteet, levottomuus, impulsiivisuus, konfliktit, aggressiivinen käyttäytyminen, moninaiset tuen tarpeet ja ryhädynamiikan muutokset näkyvät suoraan lapsiryhmien toiminnassa ja kasvattajien jaksamisessa. Tiimeillä on tarve ohjaukseen, jossa käsitellään haastavia tilanteita, vahvistetaan yhteisiä toimintatapoja ja löydetään johdonmukaisia ratkaisuja, jotta arjen pedagogiset rakenteet, vuorovaikutus ja lasten hyvinvointi pysyvät turvattuina. Myös ei -kelpoisen henkilöstön osaamisvaje saattaa vaikuttaa kokemukseen työn haasteellisuudesta.

Oman organisaation psykologien ja kuraattorien toteuttama tiimiohjaus koetaan vastaavan varhaiskasvatuksen tarpeisiin paremmin kuin ulkopuolinen työnohjaus. Se on tarkempaa, nopeampaa, vaikuttavampaa ja kustannuksiltaan selvästi kevyempää. Psykologien ja kuraattorien vahva tuntemus lapsiryhmistä, tiimeistä ja arjen käytännöistä tekee ohjauksesta välittömästi kohdennettua ja käytännönläheistä – juuri sitä, mitä tiimit haastavissa tilanteissa tarvitsevat.

Aiemmin näihin tarpeisiin vastattiin laajasti ulkopuolisilla työnohjauspalveluilla. Vuoteen 2024 saakka varhaiskasvatuksessa käytettiin useita ulkopuolisia toimijoita tukemaan niin kasvattajia, esihenkilöitä kuin työyhteisöjä. Koronavuosien jälkeinen poikkeuksellinen kuormitus lisäsi työnohjauksen tarvetta edelleen, ja tukea jouduttiin ostamaan sekä ulkopuolisilta työnohjaajilta että työterveyshuollon psykologeilta. Näitä vuosia ei voida käyttää luotettavana tarkastelupohjana, sillä tuen tarve, toimintaympäristö ja henkilöstön kuormitus olivat poikkeuksellisia, eikä palvelujen kustannusrakenne vastaa tämän päivän tilannetta ja olosuhteita.

Vuodesta 2024 alkaen työnohjaajat ovat olleet kunnan toimesta kilpailutetut. Vuonna 2024 ulkopuolisia työnohjausprosesseja oli koko varhaiskasvatuksessa enää yksi. Vuonna 2025 ulkopuolista, mutta täysin maksutonta työnohjausta (työnohjausopiskelija) käytettiin esihenkilötyön tukemiseen viisi kertaa ja kasvattajatiimeille viisi kertaa. Varsinaisia maksullisia ulkopuolisia työnohjauspalveluja ei kuitenkaan tarvittu lainkaan vuoden 2025 aikana.

Tämä muutos on ollut seurausta psykologien ja kuraattorien toteuttamasta intensiivisestä tiimiohjauksesta. He ovat ohjanneet tiimejä sekä itsenäisesti että työparina ja pystyneet lyhyessä maksimissaan

Postiosoite

Kirkkonummen kunta
PL 20
02401 Kirkkonummi

Käyntiosoite

Kunnantalo
Ervastintie 2
02400 Kirkkonummi

Puhelin

09 29671

Sähköposti

kirjaamo@kirkkonummi.fi

www.kirkkonummi.fi

kolmen kerran interventiomallissa tarjoamaan sellaista tukea, joka aiemmin edellytti laajempia pääsääntöisesti 5–10 kerran ulkopuolisia työnohjausprosesseja. Psykologien ja kuraattorien rooli on ollut ratkaiseva erityisesti siksi, että he tuntevat yksiköt, henkilöstön, lapsiryhmät ja toimintakulttuurit ennestään. Tämän vuoksi he pääsevät nopeasti kiinni haasteiden juurisyihin, tunnistavat aiemmat toimenpiteet, tietävät mikä on jo kokeiltu ja voivat sovittaa ohjauksen suoraan käytännön arkeen.

Koska aiempien vuosien ulkoiset työnohjauskustannukset eivät vastaa tämän päivän kustannustasoa ja koronavuosien poikkeuksellinen kuorma on poistunut, perustuu säästyneiden työnohjauskustannusten arviointi vuoden 2025 toteutuneisiin psykologien ja kuraattorien tiimiohjauslukuihin ja kilpailutettuun työnohjaushinnastoon. Säästyneiden kustannusten arviointi on taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltua tehdä nykyisen kustannusrakenteen ja tiimiohjauksen todellisen toteutuman pohjalta.

Varhaiskasvatuksen psykologien ja kuraattorien toteuttama tiimiohjaus toimii paitsi vaikuttavana henkilöstön tuen muotona, myös merkittävänä taloudellisena ratkaisuna. Se korvaa aikaisemmin käytetyt ulkopuoliset työnohjauspalvelut, tuottaa henkilöstölle nopeampaa ja kohdennetumpaa tukea ja mahdollistaa varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamisen ja jaksamisen vahvistamisen osana normaalia arkea ilman erillisiä työnohjausprosesseja.

On selvää, että helposti saatavilla mahdollisuus hyödyntää varhaiskasvatuksen psykologien ja kuraattorien tiimiohjausta lisäävät sen käyttöä. Toisaalta ohjausinterventiot rajoittuvat maksimissaan kolmeen kertaan, kun varsinaiset ulkopuoliset työnohjausprosessit ovat pitkäkestoisempia ja ohjauskerrojen määrä usein vähintään kaksinkertainen. Tiimiohjaukset ovat osa psykologien ja kuraattorien matalan kynnyksen ja ennaltaehkäisevää tukea, mikä vähentää raskaampien palvelujen tarvetta ja niistä syntyviä kustannuksia.

2025

Ohjaustyyppi	Tiimien määrä (kpl) *	Toteutuneet kerrat (lkm)	Hinta-arvio €/kerta ulkopuolisen työnohjaajan ohjauksesta 90 min	Kustannukset/euroa
Psykologien tiimiohjaukset	76	152	500	76 000
Kuraattorien tiimiohjaukset	12	29	500	14 500
Psykologi-kuraattorityöparin tiimiohjaukset	10	28	500	14 000
Työnohjausopiskelijan maksuton työnohjaus	2	10	500	5 000
Yhteensä	95	207	-	109 500

*Sama tiimi on voinut saada ohjausta sekä keväällä että syksyllä

Järjestämistapojen vahvuudet ja heikkoudet

Varhaiskasvatuksen kasvun ja oppimisen tuen järjestämistä ohjaa varhaiskasvatusturva lain velvoite turvata lapselle hänen yksilöllisten tarpeidensa mukainen tuki viivytyksettä tuen tarpeen ilmetessä. Moniammatillinen tuen järjestäminen tukee olennaisesti tämän velvoitteen toteutumista. Kun erityisopettajien pedagogista erityisosaamista täydennetään psykologien ja kuraattorien asiantuntemuksella, tuki kattaa myös sellaisia lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin liittyviä osa-alueita, joita erityisopettajien koulutus ei sellaisenaan sisällä.

Varhaiskasvatuksen psykologit tuovat tukeen osaamista lasten psykologisesta kehityksestä, psyykkisestä hyvinvoinnista ja neurokehityksellisiin haasteisiin liittyvistä ilmiöistä sekä varhaisesta tunnistamisesta ja ennaltaehkäisevästä työotteesta. Kuraattorien sosiaalipedagoginen asiantuntemus puolestaan tukee lasten osallisuuden toteutumista ja ryhmäilmiöiden (kuten kiusaaminen) käsittelyä. Yhdessä psykologien ja kuraattorien työ täydentää pedagogista tukea kokonaisvaltaiseksi tuen muodoksi, joka kohdistuu lapsiryhmiin, henkilöstöön ja huoltajiin. Kun yksittäinen lapsi tarvitsee tutkimuksia, arvioita tai terapiaa, varhaiskasvatuksen erityisopettaja ohjaa lapsen/perheen hyvinvointialueelle, jossa kuntoutuspalveluiden työntekijät kuten neuvolapsykologit antavat lapsen tarvitsemat palvelut. Nämä ovat hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä, jotka eivät kuulu kunnan vastuulle.

Tärkeä osa moniammatillista mallia on psykologien ja kuraattorien toteuttama kasvattajatiimien ohjaus. Käytössä oleva kolmen kerran tavoitteellinen interventiomalli tarjoaa henkilöstölle konkreettista tukea vaativiin tilanteisiin, vahvistaa heidän ammatillista osaamistaan ja tukee työssä jaksamista. Tämän toimintamallin ansiosta varhaiskasvatuksessa ei ole ollut tarvetta erilliselle, ulkopuolisena palveluna hankittavalle työnohjaukselle, mikä on osaltaan lisännyt toiminnan kustannustehokkuutta.

Tilanteissa, jossa varhaiskasvatuksen tuki toteutuisi yksinomaan erityisopettajien työpanoksella, kaivattaisi käytettävissä oleva asiantuntemus ja erityisesti ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen tuen mahdollisuudet heikkenisivät. Erityisopettajien vahva pedagoginen osaaminen ei kata psykologien koulutukseen sisältyvää lapsen neuropsykologiseen ja kuraattorien osallisuutta ja ryhmäilmiöitä tukevaan työhön liittyvää asiantuntemusta. Tämä lisäisi korjaavan tuen tarvetta ja kasvattaisi henkilöstön kuormitusta.

Kokonaisuutena tarkasteltuna moniammatillinen tuen järjestäminen ei ole päällekkäinen rakenne, vaan keskeinen osa vaikuttavaa, ennaltaehkäisevää ja kustannustehokasta varhaiskasvatustukea. Moniammatillinen tuki ei ole myöskään hyvinvointialueen tekemän työn kanssa päällekkäistä, vaan peräkkäistä. Psykologien ja kuraattorien työn avulla vahvistetaan lapsen oikeutta tarpeensa mukaiseen tukeen, vahvistetaan henkilöstön osaamista ja tuetaan sen jaksamista sekä turvataan varhaiskasvatusturva lain mukaisten velvoitteiden toteutuminen.

Vertailu tuen järjestämisestä kieliryhmien välillä

Suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatusturva ovat toimineet erillisinä organisaatioina aina vuoteen 2023 asti. Tarpeet ovat olleet osin erilaisia, osin samoja. Tuen järjestämisen ja toteuttamisen erot selittyvät tarpeisiin pohjautuneen kehittämistyön erillisyydestä, hyvinvointialueelle siirtyneiden varhaiskasvatusturvan ja opetuksen yhteisistä ruotsinkielisten psykologi- ja kuraattoriresursseista, lautakuntien osoittamista määrärahoista sekä kieliorganisaatioiden koosta.

Suomenkielisessä varhaiskasvatusturvassa kasvun ja oppimisen tuki on järjestetty moniammatillisesti hyödyntäen varhaiskasvatusturvan erityisopettajien erityispedagogisen osaamisen lisäksi psykologien ja kuraattorien asiantuntemusta. Tuen kokonaisuus on rakentunut siten, että psykologien osaamista on

Postiosoite

Kirkkonummen kunta
PL 20
02401 Kirkkonummi

Käyntiosoite

Kunnantalo
Ervastintie 2
02400 Kirkkonummi

Puhelin

09 29671

Sähköposti

kirjaamo@kirkkonummi.fi

www.kirkkonummi.fi

hyödynnetty erityisesti lasten psyykkiseen hyvinvointiin ja neurokehityksellisiin kysymyksiin liittyvässä varhaisessa tunnistamisessa, ennaltaehkäisevässä työssä sekä henkilöstön ja huoltajien konsultaatioissa. Kuraattorien osaaminen on puolestaan painottunut lapsen osallisuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseen. Tämä moniammatillinen malli on mahdollistanut pedagogisen tuen täydentämisen sellaisella asiantuntemuksella, jota erityisopettajien koulutukseen ei sisälly.

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa tuki on järjestetty pääosin erityisopettajaresurssia hyödyntäen. Tukea on kuitenkin tietoisesti vahvistettu rakenteellisin ratkaisuin. Ruotsinkielisissä palveluissa johtamis- ja erityisopettajaresurssia on ollut käytettävissä enemmän suhteessa toiminnan laajuuteen kuin suomenkielisissä palveluissa, mikä on osaltaan mahdollistanut tiiviimmän pedagogisen tuen ja ohjauksen henkilöstölle. Lisäksi ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa lapsiryhmiä on pienennetty siten, että ryhmiin on jätetty tarkoituksellisesti avoimia paikkoja. Tämä toimintamalli on lisännyt käytettävissä olevaa kasvattajaresurssia lapsiryhmien arjessa ja vahvistanut tuen toteuttamista ryhmätasolla. Kyseinen lapsiryhmien pienentämiseen ja avoimiin paikkoihin perustuva tukimuoto on ollut käytössä ainoastaan ruotsinkielisissä varhaiskasvatustalouksissa.

Kielellisesti ja kulttuurisesti moninaiset lapsiryhmät edellyttävät suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa keskimäärin laajempaa, monimuotoisempaa ja pedagogisesti vaativampaa tukea, joka kohdistuu muun muassa kielen kehitykseen, vuorovaikutukseen, tunne- ja itsesäätelytaitoihin sekä perheiden kanssa tehtävään ohjaukseen ja yhteistyöhön. Tämä lisää vaatimuksia henkilöstön osaamiselle, resurssoinnille ja johtamiselle. Tilanne korostuu suomenkielisissä varhaiskasvatustalouksissa, joissa eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten osuus on noin 31–34 % lasten määrästä, kun ruotsinkielisissä palveluissa vastaava osuus on selvästi pienempi, noin 8–10 %. Tilapäistä suojelua saaneista vuodesta 2022 alkaen noin 50 varhaiskasvatukseen sijoitetusta ukrainalaisesta lapsesta lähes kaikki sijoittuivat suomenkieliseen varhaiskasvatukseen, mikä osaltaan lisäsi kielellisen tuen, pedagogisen eriyttämisen ja tukitoimien tarvetta juuri näissä palveluissa.

Tukemisen keinot eriytyvät mm. siinä, että suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa, missä tehostetun ja erityisen tuen lasten määrä on lukumäärällisesti suuri, tukea järjestetään suhdelukuun perustuvassa tehostetun ryhmässä (3 kpl) ja niiden lisäksi suhdelukuun perustuvassa pedagogisesti tuessa ryhmässä (5 kpl). Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa, jossa tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä on lukumäärällisesti pieni, on tukea järjestetty suhdelukuun perustuvassa pedagogisesti tuetussa ryhmässä (1 kpl) ja normaali lapsiryhmissä, joissa lasten määrä on pienempi kuin mitä suhdeluvun perusteella voisi olla. Nämä ”tyhjät paikat” ovat osa tuen muotoja. Suomenkielisen ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen yhteisen palveluryhmän perustamisen jälkeen vuonna 2023 ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa on ollut valmius tehostetun ryhmän perustamiseen, mutta tarvetta sille ei ole ollut.

Kokonaisuutena tarkasteltuna suomen- ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa tuki on järjestetty osin eri tavoin. Molemmista palveluista lapset saavat lakisääteisen tuen toimintaan osoitettujen ja käytettävissä olevien rakenteellisten ja henkilöstöresurssien puitteissa.

Kustannukset: suomenkielinen varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen psykologien ja kuraattorien palkkamäärärahat ovat suomenkielisen kasvatustalouksien ja koulutuslautakunnan talousarvion käyttösuunnitelmassa.

Psykologien ja kuraattorien tehtävistä syntyneet kustannukset eivät tuota varhaiskasvatustalouksien tuen järjestämisessä lisäkustannuksia. Psykologien ja kuraattorien tehtävien tuella varhaiskasvatustalouksissa

on luotu lakisääteistä erityisopettaja-ryhmäavustaja- mallia osin korvaava, vaihtoehtoinen tuen järjestämisen tapa, joka on vaikuttavampaa kuin perinteinen, pelkästään lakisääteiseen erityisopettaja – ja ryhmäavustajamalliin rakentuva tuki.

Tuen järjestämiseen sisältyvistä kustannuksista varhaiskasvatuksen psykologien (2 kpl) palkkakustannukset sivukuluineen ovat vuositasolla 126 727 € ja varhaiskasvatuksen kuraattorien (3 kpl) palkkakustannukset taas 160 214 €, yht. 286 941 €. Psykologit ja kuraattorit ovat osa tuen järjestämistä ja rakennetta, joilla kunnan lakisääteisiin tuen järjestämisen velvoitteisiin vastataan. Mikäli nämä tehtävät lakkautettaisiin, tulisi tuen järjestäminen ja sen rakenteet, tehtävät ja toimintakulttuuri rakentaa uudelleen. Kunnalle asetettujen lakisääteisten velvoitteiden täyttäminen edellyttäisi täyttämättä jääneiden erityisopettajien tehtävien täyttämistä (3 kpl), joiden palkkakustannukset ovat yht. 157 116 €. Lisäksi tulisi varautua talousarviossa merkittävästi kasvaviin henkilöstön työnohjauskustannuksiin n. 100 000 € ja henkilöstön koulutuskustannuksiin n. 50 000 €, yht. 150 000 €. Psykologien ja kuraattorien työn tuloksena työnohjauskustannukset ovat käytännössä poistuneet ja henkilöstön osaamista vahvistettu. Erityisopettajien tehtäviä on jätetty täyttämättä osana kustannustehokasta tuen järjestämistä.

Varhaiskasvatuksen psykologien ja kuraattorien työtehtävien lakkauttaminen tuottaisi kunnalle säästöä palkkamenoissa n. 286 941 €, mutta niiden tilalle kunnan tulee tarjota varhaiskasvatuslain mukaisesti riittävät resurssit tuen järjestämiseen, arvioituna kolmen varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäyksen verran. Tämän lisäksi tulisi varata riittävät resurssit henkilöstön työnohjaukseen ja osaamisen kehittämiseen. Tämän kokonaisuuden kustannus on nykyistä vastaava tai jonkin verran suurempi. On myös ennakoitavissa, että varhaisen tuen ja ennalta ehkäisevän palvelun heikentäminen lisäisi myöhemmin kustannuksia perusopetuksessa järjestettävän tuen osalta.

Tuen järjestämisen kehittäminen ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa jatkossa

Vuoden 2025 lopussa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa oli keskimäärin 127 lasta yhtä laaja-alaista erityisopettajaa kohden. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa vastaava luku oli noin 94 lasta. Kansallinen suositus on 100 lasta/ varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen tuen järjestämistä voitaisiin jatkossa kehittää saman suuntaisesti kuin mitä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on v. 2020 alkaen tehty. Varhaiskasvatuksen ryhmässä toimivan erityisopettajan tehtävä (lasketaan suhdelukuun), joka on tällä hetkellä jätetty täyttämättä, voitaisiin jättää täyttämättä edelleen ja tilalle voitaisiin olemassa olevien määrärahojen turvin rekrytoida työsuhteinen varhaiskasvatuksen kuraattori 1.8.2026 alkaen. Tällä tavoin vahvistettaisiin osaamista tuen järjestämisen osalta ruotsinkielisissä varhaiskasvatuspalveluissa. Tämä vastaisi myös ruotsinkielisen henkilöstön kuvaamaan tarpeeseen ja toiveeseen. Mikäli tämä ryhmässä toimivan erityisopettajan tehtävä olisi se, joka jätettäisiin täyttämättä, pysyisi laaja-alaisen erityisopettajien määrä samana kuin nyt, jolloin ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa olisi edelleen enemmän erityisopettajaresurssia kuin suomenkielisessä.

Psykologin tukea voitaisiin edelleen tarjota henkilöstölle ja asiakasperheille konsultaationa. On tärkeää, että kokemuksia ja hyötyjä psykologien ja kuraattorien työn vaikuttavuudesta ruotsinkielisissä palveluissa arvioidaan edelleen. Jatkokehittäminen on tarpeen perustaa arviointitietoon ja kehittämissuunnitelmien etenemisen tarpeisiin. Psykologin ja erityisopettajien yhteistyötä tiivistettäisiin jatkossa niin, että yhteistyöllä vahvistettaisiin erityisopettajien osaamista edelleen, ja jonka ansiosta he voisivat tuoda uutta ja tarvittavaa tietoa ruotsinkieliselle henkilöstölle ja tarvittaessa asiakasperheille. Palaut-

teen perusteella pohditaan myös, millä tavalla jatkossa olisi mahdollista järjestää ruotsinkielistä psykologipalvelua, jos tehtävät säilytetään kunnassa. Esimerkiksi ostopalvelu voisi olla yksi vaihtoehtoinen tapa. Psykologien ja kuraattorien työstä on saatu hyvää palautetta ruotsinkieliseltä henkilöstöltä ja asiakkailta.

Lopuksi

Suomen- ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeet ovat osin yhteisiä, mutta osin myös erilaisia. Molemmissa kieliryhmissä tuen järjestämistä ohjaa varhaiskasvatustilain velvoite turvata jokaiselle lapselle hänen yksilöllisten tarpeidensa mukainen, oikea-aikainen ja riittävä tuki. Erot tuen tarpeissa ja rakenteissa liittyvät ennen kaikkea toimintaympäristöön, lapsiryhmien koostumukseen sekä käytettävissä oleviin henkilöstöratkaisuihin ja rakenteellisiin ratkaisuihin.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisten lasten osuus on merkittävästi suurempi kuin ruotsinkielisissä palveluissa. Tämä lisää tuen määrää ja vaativuutta sekä edellyttää laajempaa ja monimuotoisempaa tukikokonaisuutta. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tuki on järjestetty moniammatillisesti siten, että erityisopettajien erityispedagogista osaamista on täydennetty psykologien ja kuraattorien asiantuntemuksella.

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisten lasten osuus on selvästi pienempi, ja tuen tarpeet ovat määrällisesti vähemmät. Tuki on järjestetty pääosin erityisopettajien tuella, mutta sitä on vahvistettu rakenteellisin ratkaisuin. Ruotsinkielisissä palveluissa johtamis- ja erityisopettajaresurssia on ollut suhteellisesti enemmän käytettävissä kuin suomenkielisissä palveluissa, ja lisäksi lapsiryhmiä on pienennetty jättämällä niihin tarkoituksellisesti avoimia paikkoja. Tämä on lisännyt kasvattajaresurssia ryhmissä ja tukenut lasten yksilöllistä huomioimista. Kyseinen avoimiin paikkoihin perustuva tukimuoto on ollut käytössä vain ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa. Vaikka tehostetun ryhmän perustamiseen on resurssien varauduttu ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa vuodesta 2023 alkaen, ei tarvetta tällaiselle ratkaisulle ole ollut.

Rakenteelliset ja toiminnalliset ratkaisut sekä henkilöstöresurssien määrä ja kohdentuminen ovat näin ollen olleet kieliryhmittäin erilaisia, vastaten kunkin palvelun toimintaympäristöön ja lasten tarpeisiin. Näistä eroista huolimatta lasten kasvun ja oppimisen tuki on toteutunut kunnassa kummassakin kieliryhmässä varhaiskasvatustilain edellyttämällä tavalla. Kunta on järjestänyt tuen tarvelähtöisesti hyödyntäen kussakin palvelussa tarkoituksenmukaisimpia rakenteita ja asiantuntijaresursseja siten, että kaikkien lasten oikeus saada tarvitsemansa tuki on toteutunut.

Yhdistymisen myötä tukemisen tapoja ja rakenteita on yhtenäistetty ja mm. psykologien ja kuraattorien resurssia tarjottu ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja asiakasperheille. Palveluryhmien hallinnon yhdistymisen jälkeen ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen tuen suunnittelua ja toteutusta on kuitenkin vahvistettu monin tavoin ruotsinkielisissä päiväkodeissa. Vuodesta 2023 alkaen tuen antaminen on perustunut kieliryhmien yhteisiin rakenteisiin, asiantuntijuuden vahvistamiseen ja yhdessä sovituihin toimintatapoihin. Kaikkia varhaiskasvatuksen erityisopettajia ohjataan yhteisesti kasvun ja oppimisen tuen erityisasiantuntijan ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikön johdolla. Tämä on tuonut ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen tuen päätöksentekoon ja johtamiseen erityispedagogisen substanssiosaamisen.

Suomen- ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen yhdistymisen jälkeen tuen järjestämistä koskevat ratkaisut on tehty varhaiskasvatuksen yhteisessä tuen järjestämisen ryhmässä (TJR), jossa tukiresurs-

Postiosoite

Kirkkonummen kunta
PL 20
02401 Kirkkonummi

Käyntiosoite

Kunnantalo
Ervastintie 2
02400 Kirkkonummi

Puhelin

09 29671

Sähköposti

kirjaamo@kirkkonummi.fi

www.kirkkonummi.fi

sien kohdentamisesta päätetään moniammatillisesti ja dokumentoidusti. Tämä on vahvistanut päätöksenteon yhdenvertaisuutta ja varmistaa, että kaikki Kirkkonummen lapset saavat tarvitsemansa tuen samoin perustein kieliryhmästä riippumatta.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstön asema on vahvistunut erityisesti tuen, tiedon ja osaamisen kehittämisen osalta. Varhaiskasvatuksen palveluryhmä on järjestänyt ja mahdollistanut yhteisiä kaksikielisiä koulutuksia ja luonut säännölliset yhteistyörakenteet varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen erityisopettajien välille. Tämä on vahvistanut erityisopettajamallin vaikuttavuutta ja parantanut lapsen tuen jatkuvuutta. Koulutulokkaiden tuen suunnittelu toteutetaan yhteisessä kotu-prosessissa, ja tukea tarvitsevien lasten esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheen yhteistyötä kehitetään kaksikielisessä työryhmässä. Tämä on selkeyttänyt vastuita.

Ruotsinkielisten lasten ja perheiden käytävissä oleva asiantuntijatuki on laajentunut. Suomenkieliset psykologit ja kuraattorit tukevat ruotsinkielistä henkilöstöä konsultoivasti ja ovat perheiden käytävissä. Tämä on parantanut ruotsinkielisten päiväkotien arjessa saatavilla olevaa ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea verrattuna aiempaan.

Tuen järjestämistä ohjaavat pedagogisen johtamisen rakenteet ja toimintamallit on yhtenäistetty. Yhteinen pedagogisen johtamisen suunnitelma ja kuntatason laatulupaukset ohjaavat nyt kaikkien päiväkotien johtamis- ja kehittämistyötä kielestä riippumatta. Johdon säännölliset varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laatuun liittyvät katselmukset toteutetaan kaikissa kunnallisissa ja yksityisissä suomen- ja ruotsinkielisissä päiväkodeissa, mikä tukee laadun yhdenvertaista toteutumista. Lisäksi ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen tuen hallintopäätösten valmistelu on keskitetty suomenkielisen varhaiskasvatuksen erityisopettajalle, mikä vapauttaa ruotsinkielisten erityisopettajien työpanosta suoraan lasten ja henkilöstön tukemiseen kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.

Hallinnollisia tukikäytäntöjä on yhtenäistetty siten, että ne tukevat sujuvaa arkea päiväkodeissa. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen hallinnollinen sihteeri hoitaa ohjausjärjestelmässä tehtävät muutokset kuten lasten varhaiskasvatusaikamuutokset ja lapsiryhmien siirrot kielestä riippumatta sekä valmistelee myös ruotsinkielisten päiväkodin johtajille henkilöstöä koskevat määräaikaiset työsopimukset ja virkamääräykset.

Psykologien ja kuraattorien tehtävät on perustettu ja työntekijät rekrytoitu suomenkieliseen varhaiskasvatukseen, eikä heidän tehtäviinsä ole tuolloin sisällytetty ruotsin kielen osaamisvaatimuksia. V. 2023 yhdistymisen myötä rekrytointeihin sisällytettiin kuitenkin eduksi luettava ruotsin kielen taito. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että kaksikielisiä, koulutettuja työntekijöitä on harvoin saatavilla. Menestyminen kaksikielisissä rekrytoinneissa on epätodennäköistä, sillä henkilöt koulutautuvat joko suomen tai ruotsin kielellä, myös ammattisanasto ja menetelmät rakentuvat jommallakummalla kielellä. Jatkossa tehtävien mahdollisesti vapautuessa ruotsin kielen taito luetaan rekrytoinnissa hakijalle erityisenä ansiona. Lisäksi nyt täyttämättä oleva erityisopettajan tehtävä voitaisiin jättää edelleen täyttämättä ja tällä resursilla rekrytoida työsopimussuhteinen varhaiskasvatuksen kuraattori 1.8.2026 alkaen. Mikäli varhaiskasvatuksen psykologi- ja kuraattoripalvelut päätetään säilyttää kunnassa, on mahdollista selvittää ostopalveluja ruotsinkielisten psykologipalvelujen osalta. Näillä tavoin vahvistettaisiin osaamista tuen järjestämisen osalta ruotsinkielisissä varhaiskasvatuspalveluissa nimenomaisesti ruotsin kielellä. Edellä mainitut toimet vastaisivat myös ruotsinkielisen henkilöstön kuvaamaan tarpeeseen ja toiveeseen. Haluamme lisäksi kehittää henkilöstömme kielitaitoa molempien kotimaisten kielten osalta.

Varhaiskasvatuksessa on tehty vuosien ajan pitkäjänteistä kehittämistyötä ja löydetty kuntalaisia lapsia, perheitä ja henkilöstöä parhaiten palveleva tapa toimia tuen järjestämiseksi lapsiryhmille, henkilöstölle ja perheille. Vaikka varhaiskasvatuksen psykologien ja kuraattorien tehtävä ei varhaiskasvatuksessa ole lakisääteinen, järjestetään näiden tehtävien ja niihin sisältyvän asiantuntijaosaamisen avulla lakiin perustuvaa tukea ja saavutetaan kustannustehokkaasti varhaiskasvatukselle asetetut lakisääteiset tavoitteet. Jatkossa palveluita kehitetään edelleen kustannustehokkaasti, tarpeenmukaisina ja rakenteita yhtenäistään kieliryhmien välillä palvelujen yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi.

Sivistyksen toimialan näkemyksen mukaan varhaiskasvatuksen kuraattorien ja psykologien toimista luopuminen ei tuottaisi taloudellista hyötyä kunnalle. Varhaiskasvatuspalvelut katsoo, että tämä lisäselvitys ja aiemmin laadittu selvitys vaikutusten ennakoarviointeineen antaa riittävällä ja tarvittavalla tasolla tietoa varhaiskasvatuksen psykologien ja kuraattorien tehtävien lakkauttamisen vaikutuksista sekä vastaa kunnanhallituksen pyytämässä lisäselvityksessä esitettyihin asioihin.

Postiosoite

Kirkkonummen kunta
PL 20
02401 Kirkkonummi

Käyntiosoite

Kunnantalo
Ervastintie 2
02400 Kirkkonummi

Puhelin

09 29671

Sähköposti

kirjaamo@kirkkonummi.fi

www.kirkkonummi.fi